

Hrdina na ledě i v životě. Inspirativní příběh australského šampiona Bradburyho

21.5.2024 - Luboš Brabec | Česká olympijská

Dramatické okamžiky nastaly v březnu 2022 na Sunshine Coast u Brisbane. Steven Bradbury, tehdy osmačtyřicetiletý vysloužilý šampion, šel učit syna surfovat, ale ještě než se pustili do lekce, všiml si ve velkých vlnách mladé dívky v ohrožení. Vydal se za ní a syna raději poslal pro záchranáře. „Její výraz jsem pak nemohl dva měsíce dostat z hlavy. Ještě nikdy jsem neviděl člověka, který by měl v očích tolik strachu,“ řekl s odstupem rozhlasové stanici ABC.

Na rozbouřeném moři nebyli sami. Vzápětí viděl, že problémy mají i tři další dívky. Bylo mu jasné, že jedno prkno by je neudrželo, proto se rozhodl je na břeh dostat postupně. Naštěstí záchranáři přijeli včas, takže stihl dostat do bezpečí jednu dívku, o zbylé dvě už se postarali profesionálové.

Letos v květnu jeho odvalu a nasazení ocenil guvernér australského státu Queensland, který mu udělil cenu za statečnost. „Nemám pocit, že toto ocenění je nezbytné, ale s radostí ho přijímám a jsem na něj hrdý,“ svěřil se Bradbury po slavnostním ceremoniálu.

„Jednal rychle, s klidem a s velkou odvahou. Ocenění si naprosto zaslouží,“ měl naopak jasno Ian Chesterman, šéf australského olympijského výboru. „Říkal, že musel zase přepnout do olympijského módu, protože stav nouze vyžadoval rozhodné jednání. Jako sportovec měl vždy úžasnou odvalu a tady mu dobře posloužila.“

Pokud jste zatím váhali, jestli vám jméno Steven Bradbury něco říká, nebo o něm spíš slyšíte poprvé, tak vězte, že s největší pravděpodobností ho znáte.

I pokud jste totiž nesledovali zimní olympijské hry v Salt Lake City 2002, zřejmě jste jeho zlatý závod na 1000 m viděli v televizních sestřizích, na YouTube nebo sociálních sítích. Má miliony přehrání a patří k nejčastěji opakovaným záběrům olympijské historie. Občas s nezbytným doprovodem ve formě motivačních citátů. Co že tak zvláštního se tenkrát na krátkém rychlobruslařském oválu stalo?

Finálovou jízdu odstartovalo pět mužů: Apolo Ohno (USA), Ahn Hyun-Soo (Korea), Li Ťia-ťün (Čína), Mathieu Turcotte (Kanada) a Steven Bradbury. Kolo od kola se podoba závodu příliš neměnila. Prvně čtyři jmenovaní bojovali o vedoucí pozici a za nimi se v závěsu vezl australský veterán. Tak to zůstávalo téměř devadesát vteřin.

Když zbývalo asi padesát metrů k cílové čáře, čtveřice favoritů se dostala do kolize, popadala a překvapený Bradbury projel vítězně cílem. Byla to jedna z největších senzací v historii zimních olympijských her. „Samozřejmě, nebyl jsem nejrychlejší bruslař z finalistů. V průběhu závodu jsem si určitě nemyslel, že budu brát zlatou medaili. Ale povedlo se,“ radoval se z nečekaného zlata.

Pro světová média to byla mimořádná událost. Zejména ta americká finálovou pointu hodně řešila, protože domácí miláček Apolo Ohno si na zlatou medaili musel počkat až do závodu na 1500 metrů. „Vypadal jako želva za čtyřmi zajíci,“ napsal list USA Today. A další deník, Boston Globe, zdůraznil, že několik pádů umožnilo nesprávnému závodníkovi získat zlato.

Bradbury měl totiž pořádnou porci štěstí už v předchozích fázích. Ve čtvrtfinálové jízdě původně

skončil na třetí, nepostupové pozici, ale kanadský závodník Marc Gagnon byl posléze diskvalifikovaný za nedovolené blokování soupeřů.

Pro semifinále si zase Bradbury nachystal taktiku, která později slavila úspěch i v medailových bojích. Držel se raději vzadu a doufal, že některý z rychlejších závodníků upadne a uvolní mu cestu za postupem. A plán skutečně vyšel. V tom je pro diváky jedno z největších kouzel kontaktního short tracku a pro závodníky jedna z největších záludností.

Jak později Bradbury přiznal, před startem finále nevěřil, že by ostatní popadali a umetli mu cestu z olympijskému zlatu. Ale byl si vědom, že všichni byli z různých důvodů pod obrovským tlakem a že třeba jeden nebo dva by závod nemuseli dokončit způsobem, jaký si naplánovali.

Nečekané vítězství se dodnes čas od času připomíná a například v Austrálii se anglický obrat „doing a Bradbury“ ujal jako označení někoho, kdo s velkým štěstím a navzdory očekáváním uspěje.

Je to však k australskému rychlobruslaři trochu nespravedlivé. Ano, v Salt Lake City zvítězil díky neuvěřitelné shodě okolností, ale rozhodně nebyl outsider, tzv. olympijský turista ani žádný nazdár. Ostatně nazdárkové nezískávají zlaté medaile ani s pomocí tuny štěstí.

Bradbury patřil k velkým talentům této disciplíny a už v roce 1991, to mu bylo osmnáct, se stal mistrem světa ve štafetě. Byl to první australský úspěch v zimním sportu na globální scéně.

O rok později si to chtěli zopakovat na olympiádě v Albertville. Při semifinálové jízdě však jeden z Australanů upadl a bylo po nadějích. Bradbury to navíc sledoval pouze z hlediště, protože nebyl do štafety nominovaný a nedostal šanci ani v individuálních soutěžích.

Chuť si spravili v Lillehammeru v roce 1994. Australský tým, tentokrát už s Bradburym, získal bronz, což byla vůbec první medaile ze zimních olympijských her pro zemi protinožců. I na pětistovce patřil k favoritům na medaili, možná i na zlato, ale v semifinále ho srazil soupeř a nakonec se místo stupňů vítězů musel spokojit s osmým místem.

Pak na budoucího „lucky guye“ začala dopadat jedna pohroma za druhou. Začalo to v roce 1995 závodem Světového poháru v Montrealu. Připletl se do nebezpečné kolize a soupeřova brusle trefila jeho pravé stehno. Měl přeríznutý kvadriceps a krev z něj tekla proudem. Led málem neopustil živý. Naštěstí zdravotníci včas zasáhli a rychle ho převezli do nemocnice, kde se dostal z ohrožení života.

Strávil tam tři týdny a na noze mu zůstalo 111 stehů. Rok a půl trvalo, než se noha zahojila do té míry, že mohl zranění považovat za zcela zahojené. Stihl se ještě kvalifikovat do Nagana, ani tam mu však nepřálo štěstí. Do Japonska dorazil nemocný a bez formy. Se štafetou nepostoupil do finále a v individuálních disciplínách skončil vždy v úvodních jízdách, i čtvrtfinále bylo tentokrát nad jeho síly.

Pustil se tedy do přípravy na ZOH v Salt Lake City. Věděl, že to bude zřejmě jeho poslední olympijské představení. V září 2000 ho však v tréninku potkala hodně nepříjemná nehoda. Po pádu na led trefil hlavou mantinel a výsledkem byla zlomenina dvou krčních obratlů. Další dlouhá pauza, další postupný návrat do formy.

Stihl to ale včas a v únoru 2002 se jedinečným způsobem zapsal do olympijské historie. Na akci, kdy si byl od začátku vědom, že nejlepší roky už má za sebou. „Možná kdyby existoval seznam lidí, kteří v minulých letech pečlivě sbírali karmické body a mělo se jim na oplátku stát něco neuvěřitelně šťastného, asi bych byl v něm hodně nahoře,“ vyprávěl, proč si vlastně olympijské zlato ze Salt Lake City zasloužil jako málokdo jiný.

Vrcholovou kariéru ukončil vzápětí a věnoval se věcem, na něž mezi tréninky, závody a

rekonvalescencemi neměl příliš času. Mj. se stal komentátorem rychlobruslařských závodů, účastnil se australských verzí TV soutěží Star Dance a Survivor, nezbytnou dávku sportovního adrenalinu si dopřával jako jezdec při místních formulových závodech.

Především se však pro další generace nejen sportovců stal zosobněním hesla, že nic se nemá předčasně vzdávat. Protože dokud existuje minimální naděje, že můžeme uspět ve věci, na níž nám záleží, máme se o to pokoušet.

<https://www.olympijskytym.cz/article/hrdina-na-lede-i-v-zivote-inspirativni-pribeh-australskeho-sampiona-bradburyho>